

Čís. 2469.

Neschopným platiti (§ 486 čís. 1, 2 tr. zák.) jest dlužník, který není s to, by úplně uspokojil pohledávky věřitelů v době, kdy se oprávněně domáhají jich zaplacení, nemoha důvodně počítati s opětnou možností, závazkům dostáti.

Lehkomyslně užívá úvěru (čís. 1 Šu 486 tr. zák.), kdo náležitě neuváží, odpovídá-li jeho výše rozumně uváženým potřebám, finanční síle a dočasnému stavu jeho podniku a nestará se o to, bude-li jej moci včas nebo vůbec splatiti.

Nepřiměřeným je každý úvěr, jehož výše neodpovídá rozsahu a tím stavu podniku.

(Rozh. ze dne 4. září 1926, Zm I 878/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Chrudimi ze dne 24. září 1925, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečinem podle Šu 486 čís. 1 a 2 tr. zák.

Důvody:

Zmateční stížnost uplatňuje důvody zmatečnosti čís. 9 a), 10 — správně jen 9 a) — Šu 281 tr. ř. Namítá, že soud neprávem shledal ve zjištěném jednání obžalovaného skutkovou podstatu přečinu podle čís. 1 Šu 486 tr. zák., vycházeje při tom z nesprávného výkladu zákona, zejména pojmu neschopnosti platiti. Podle názoru zmateční stížnosti lze pokládati za neschopna platiti pouze takového dlužníka, který není s to, by uspokojil své věřitele ve lhůtě přiměřené zásadám poctivého hospodaření, to jest ve lhůtách přiměřených jednotlivým dluhům podle jejich povahy. Nebyl-li obžalovaný s to, by splatil úvěr bankovní, svou povahou dlouhodobý, který se měl umořovati podle výsledků obchodu, do něhož byl investován, nelze prý ho proto pokládati za neschopna k placení, kdyžťe splácel běžné dluhy u dodavatelů zboží a neschopným platiti se stal bez své viny teprve, když ředitel záložny dal svémocně odvézt celý sklad zboží a tím obžalovaného zbavil možnosti výdělků. Soud pochybil prý i v tom, že neprávem pokládá způsob, jakým obžalovaný používal úvěru, za lehkomyslný a nepřiměřený, přehlížeje, že obžalovaný používá úvěru, by udržel obchod v chodu, a mohl očekávati, že, až pomine stagnace a zlepší se obchody, uhradí přechodný schodek a dostojí svým závazkům, jakož i že vypůjčené částky odpovídaly rozsahu obchodu, uváží-li se cena zásob zboží, přes to, že zboží v ceně klesalo (takže v listopadu 1922 činil úvěr 545.000 Kč, cena skladu přes 460.000 Kč). Avšak námitky zmateční stížnosti nejsou odůvodněny. Rozsudek stojí na správném stanovisku, že neschopným platiti jest dlužník, který není s to, by úplně uspokojil pohledávky věřitelů v době, kdy se oprávněně domáhají jich zaplacení, nemoha důvodně počítati s opětnou možností, závazkům dostáti; že lehkomyslně užívá úvěru, kdo nále-

žitě neuváží, odpovídá-li jeho výše rozumně uváženým potřebám, finanční síle a dočasnému stavu jeho podniku a nestará se o to, bude-li jej moci včas nebo dokonce vůbec splatiti; a že nepřiměřeným je každý úvěr, jehož výše neodpovídá rozsahu a tím stavu podniku. Po skutkové stránce zjistil první soud, že obžalovaný Rudolf R., rozešel se se svou společnicí F-skou, počal v červenci 1921 samostatně provozovati obchod střízním zbožím, použil k tomu skladu zboží v ceně 80.000 Kč, zatížený asi 35.000 Kč obchodních dluhů, takže jeho počáteční provozovací kapitál uložený ve zboží činil asi 45.000 Kč; zjistil, že obchod sice prospíval v roce 1921, ale již počátkem roku 1922 šel slabě, takže obžalovaný se ocitl v platebních nesnázích a již na jaře 1922 pomýšlel ohlásiti úpadek nebo vyrovnání. Přes to, že již koncem roku 1921 překročil povolený úvěr u záložny částkou 70.000 Kč a utrpěl ztráty asi 100.000 Kč, přes to, že obchod šel slabě a byl založen na mělkých finančních základech, přijímal obžalovaný a znovu se dožadoval v roce 1922 dalšího úvěru, jež mu ředitel ústavu poskytoval svémocně za smlouvenou odměnu bez svolení představenstva, takže posléze dosáhl na podzim 1922 skoro 550.000 Kč, tedy výše stavu obchodu obžalovaného neodpovídající. Soud zjišťuje, že obžalovaný byl již v létě 1922 neschopným platiti, poněvadž byl stíhán exekucemi již v červnu 1922 a v srpnu 1922 znovu naň věřitelé naléhali upomínkami, a usoudil správně, že si tuto neschopnost přivodil zvláště tím, že užíval úvěru u místní záložny nepřiměřeně a lehkomylně, zjistiť, že užíval úvěru v míře nikterak neodpovídající slabému finančnímu základu svého obchodu a že zneužíval přátelského poměru k řediteli záložny k tomu, by lehkomylně si opatřil úvěr, neuvazuje o tom, zda je rozumně odůvodněn, a bude jej moci splatiti vzhledem k nepříznivému stavu svého obchodu.

Proti odsuzujícímu výroku pro přečin podle čís. 2 §u 486 tr. zák. namítá stěžovatel, že není zde ani skutkové podstaty tohoto deliktu, uváží-li se prý, že soud zjišťuje, že při nastalé krizi v roce 1922 stornoval větší objednávky a omezil se na nejnutnější zakázky potřebné k udržení obchodu, z čehož prý plyne, že nepoškodil věřitelů ani novými dluhy ani tím, že některé staré uplácel. Že dal celý sklad zboží do zástavy Hospodářské záložně stěžovatel připouští, ale popírá, že tím ostatní věřitele poškodil, poněvadž mu prý bylo slíbeno, že jistota daná záložně nebude na úkor jeho dalšímu obchodování. Obžalovaný má za to, že zjištěný stav jmění a dluhů v listopadu 1922 (jmění činilo 550.000 Kč, dluhy 630.000 Kč) ho nezavazoval, by navrhl vyrovnávací řízení nebo vyhlášení úpadku, poněvadž prý povaha obchodu sebou přináší, že v některém období se pracuje se ztrátou, která se vyrovná zvýšeným ziskem příštího období, takže by právě předčasný návrh na zahájení řízení vyrovnávacího neb úpadkového zmařil uspokojení věřitelů. Posléze popírá zmatečnou stížnost, že si byl obžalovaný vědom své neschopnosti k placení v době, kdy svým jměním disponoval; věděl prý pouze, že jest předlužen; poškození věřitelů zavinili výhradně činovníci záložny tím, že zabavili sklad zboží a znemožnili další obchodování. Zmatečná stížnost, která z velké části se nedrží skutkových předpokladů napadeného rozsudku, z nichž by byla povinna vycházeti, kdyby byla po zákonu provedena, není odů-

vodněna ani tam, kde jest provedena správně. Rozsudek zjišťuje, že obžalovaný byl neschopným platiti ne-li dříve tedy jistě již v létě 1922, a bere za prokázáno na základě vlastního jeho doznání, že v této době určitě poznal svoji nezpůsobilost platiti (tedy nikoli jen své předlužení) a že přes to obchodoval dále pomocí poskytnutého úvěru (nepřiměřeného stavu a rozsahu jeho obchodu a lehkomyšlně použitého), jak bylo výše uvedeno, zejména, že dále objednával zboží a dluhy platil a dokonce, že 2. listopadu 1922 celý svůj majetek dal do zástavy okresní hospodářské záložně, bez ohledu na celou řadu dalších věřitelů (jejichž pohledávky činily přes 100.000 Kč) a kteří pak při 25% nuceném narovnání byli tímto jeho jednáním poškozeni. Na základě těchto zjištění uznal správně první soud, že obžalovaný poškodil své věřitele z nedbalosti tím, že vida, že je neschopen platiti, nové dluhy činil, staré splácel a zástavu zřídil. Podle Šu 486 čís. 1 tr. zák. ve spojení s Šem 68 konk. řádu a Šu 1 vyrovn. řádu, jest dlužník povinen žádati za vyhlášení úpadku, po případě zavedení vyrovnávacího řízení, jakmile nabude vědomosti o tom, že jest nezpůsobilým platiti. Podle zjištění rozsudku byl si obžalovaný své neschopnosti platiti vědom již v létě (v červnu) 1922 a přes to žádal za vyhlášení úpadku teprve počátkem roku 1923. Že tímto opožděným krokem poškodil své věřitele, usoudil první soud z toho, že, jak zjišťuje, stav jmění a dluh obžalovaného od podzimu 1922 do ledna 1923 se zhoršil tak, že, kdežto v listopadu 1922 tu bylo jmění (dle doznání obžalovaného) asi 545.000 Kč a dluhy 550.000 Kč a 80.000 Kč (630.000 Kč), v řízení úpadkovém, k němuž došlo 6. ledna 1923 a jež skončilo přijetím 25% nuceného narovnání, bylo zjištěno jmění pouze 326.188 Kč, pasiva 670.558 Kč, z čehož vysvítá, že by byli věřitelé došli uspokojení větší měrou, kdyby byl obžalovaný své povinnosti zákonem uložené dostál včas, totiž v létě 1922. Proti libovolnému výkladu zmateční stížnosti o době, kdy lze beztrestně žádati za vyhlášení úpadku a zavedení vyrovnávacího řízení, mluví jasný předpis zákona. K okolnostem, neobsaženým v rozsudku, o něž zmateční stížnost opírá provedení hmotněprávního zmatku, nelze přihlížeti. Pouhým brojením proti skutkovým zjištěním rozsudku a jich popíráním neprovádí stěžovatel vůbec uplatňovaného zmatku po zákonu. Bylo proto zmateční stížnost zavrhnouti.

Čís. 2470.

Skutková podstata zločinu ve smyslu Šu 83 II. tr. zák. nepředpokládá útok přemocí, tak že napadený nemůže pomýšletí na úspěšný odpor; stačí pouhé vkročení do domu nebo příbytku proti jakkoliv projevené nebo i jen předpokládané vůli oprávněného. Není třeba, aby násilí dosáhlo značnější intensity.

(Rozh. ze dne 4. září 1926, Zm I 193/26.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku zemského trestního soudu